

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Karaś

Protokolant: Błażej Łój

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2015 we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **S. W.**

przeciwko **A. W.**

o zapłatę zachowku

- I. umarza postępowanie co do kwoty 96.333,33 zł (dziewięćdziesiąt sześć tysięcy trzysta trzydzieści trzy 33/100 złotych) wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie;
- II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 56.666,50 zł (pięćdziesiąt sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć 50/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 marca 2012 r. do dnia zapłaty;
- III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5.412 zł zwrotu kosztów procesu;
- V. zasądza od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sadu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 2.775 zł tytułem brakującej opłaty sądowej oraz wydatków od których powód został zwolniony;
- VI. przyznaje adw. M. K. kwotę 7.200 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21.12.2011 r. powód S. W. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. W. kwoty 222.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1.12.2011 r. do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie swojego żądania powód podał, że wraz z pozwaną nabyli po 1/2 części spadek po M. W.. Powód jest synem spadkodawczyni natomiast pozwana jest jej wnuczką – córką zmarłego wcześniej brata powoda – W. W.. Spadkodawczyni była właścicielką nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) w 2/3 części do czasu darowania przez nią tego udziału ojcu pozwanej W. W.. Pozwana jest spadkobiercą po W. W., po którym odziedziczyła połowę spadku. Powód wycenił wartość nieruchomości na 1.000.000 zł. Nieruchomość ta na skutek darowizny udzielonej przez spadkodawczynię M. W. na rzecz W. W. nie weszła w skład spadku po niej. Powód nie uzyskał ze spadku kwoty, która byłaby równoważnością należnego mu zachowku. Pozwana odziedziczyła połowę spadku po ojcu W. W., a zatem przy wyliczeniu zachowku należy uwzględnić 1/3 wartości nieruchomości tj. połowę wartości darowizny uczynionej ojcu pozwanej przez spadkodawczynię.

Roszczenie swoje powód uzasadnił treścią art. 991 i 993 KC. Powód podał także, że jest chory i zarejestrowany jako bezrobotny a obecnie toczy się postępowanie w sprawie udzielenia powodowi renty inwalidzkiej. Ponieważ powód jest niezdolny do pracy, jego zdaniem należny mu zachówek wynosi 2/3 tego co otrzymałby przy dziedziczeniu ustawowym.

W toku procesu w toku procesu powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 126.666,67 zł. Cofnięcie pozwu nastąpiło przez złożenie oświadczenia powoda w piśmie z dnia 19.02.2014 r. oraz złożenia oświadczenia na rozprawie w dniu 28.04.2014 r. (k. 321). W toku procesu powód zmienił także stanowisko co do należnego żądając zasądzenie nie 2/3 lecz 1/2 tego co otrzymałby gdyby spadkodawczyni przed śmiercią nie uczyniła darowizny na rzecz ojca pozwanej.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości. Na uzasadnienie swojego stanowiska podała, że spadkodawczyni powoda przed zawarciem z ojcem pozwanej umowy o dział spadku i zniesienie współwłasności posiadała w nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) jedynie udział w wysokości 4/6 części. Pozwana podniosła także, iż wbrew twierdzeniom powoda umowa między spadkodawcą a ojcem powódki nie była umową darowizny, gdyż nie miała na celu nieodpłatnego przysporzenia korzyści beneficjentowi. Powódka uważała, że spadkodawczyni przeniosła własność posiadanych w nieruchomości udziałów w zamian za bezpłatne dożywotnie zamieszkiwanie przez nią w budynku będącym przedmiotem umowy. W rzeczywistości spadkodawczyni do swej śmierci korzystała z całego budynku mieszkalnego, jej syn, a po jego śmierci pozwana, zapewniali jej całkowite utrzymanie, leczenie, opiekę i pielęgnację w chorobie. W ocenie pozwanej umowa zawarta między M. W. a W. W. wyczerpuje dyspozycję art. 908 § 1 i 2 KC i była przeniesieniem własności udziału w nieruchomości z jednoczesnym obciążeniem jej prawem dożywocia. Była to więc umowa wzajemna mocą której spadkodawczyni uzyskiwała ekwiwalent za przeniesiony udział w nieruchomości. Nie była to więc umowa darowizny a dożywocia. Powoduje to zdaniem pozwanej, że wartość udziału w nieruchomości spadkodawczyni przeniesionego przez M. W. na rzecz W. W. w zamian za dożywotnie utrzymanie nie dolicza się do substratu zachowku.

W toku procesu strony zgodnie ustaliły wartość nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) wynosi 680.000 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ojciec powoda i dziadek pozwanej - T. W.zmarł dnia (...)r. Postanowieniem z dnia 20.11.1984 r., II Ns 529/84, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia stwierdził, że spadek po nim nabyli żona M. W.oraz synowie W. W.i S. W.po 1/3. W skład spadku po T. W.wchodziła nieruchomość położona we W.przy ul. (...)która stanowiła przedmiot wspólności majątkowej małżonków T. W.i H. W.. Od 1982 r. nieruchomość zajmowali M. W., jej syn W., jego żona H.i córka A.urodzona w (...)r. (bezsporne między stronami)

Umową zawartą dnia 3.03.1998 r. przed notariuszem A. C.we W., nr rep. A (...), M. W.i W. W.dokonałi częściowego działu spadku po T. W.i zniesienia współwłasności nieruchomości położonej we W.przy ul. (...)w ten sposób, że M. W.przeniosła na syna swój udział w nieruchomości wynoszący 4/6 i zastrzegła sobie prawo bezpłatnego i dożywotniego zamieszkiwania w budynku będącym przedmiotem umowy. Po zawarciu opisanej umowy, w księdze wieczystej jako współwłaściciele nieruchomości pozostawali wpisani W. W.w 5/6 i S. W.w 1/6.

Dowód : umowa notarialna z dnia 3.03.1998 r. – k. 48-49.

W. W.zmarł w dniu (...)r. Postanowieniem z dnia 1.02.2006 r., IX Ns 560/05, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia stwierdził, że spadek po nim na podstawie ustawy nabyły: żona H. W.i córka A. W.po 1/2 części każda z nich. (bezsporne między stronami).

W dniu (...)r. zmarła M. W.. Postanowieniem z dnia 29.06.2011 r. w sprawie IX Ns 57/11, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia stwierdził, że spadek po zmarłej M. W.na podstawie ustawy nabyli: syn S. W.w 1/2 i wnuczka A. W.po 1/2 każdy z nich. Ponieważ w skład masy spadkowej nie wchodziły żadne wartościowe składniki majątkowe, S. W.nie otrzymał z tytułu spadkobrania przysporzenia majątkowego. (bezsporne między stronami)

Nieruchomość przy ul. (...)stanowiąca działkę gruntu nr (...), o pow. 454 m², obręb Z., zabudowaną jednorodzinym budynkiem mieszkalnym dwukondygnacyjnym o pow. mieszkalnej ok. 90 m², podpiwniczonym, z płaskim dachem, pochodzącym z lat 60-tych, w której swój udział umową z dnia 3.03.1998 r. M. W.przekazała W. W.ma aktualną

wartość 680.000 zł. (wartość nieruchomości została ustalona w oparciu o zgodne oświadczenia stron, które są zbieżne z treścią Postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26 lutego 2015 r.)

Stan faktyczny był między stronami niesporny. Bezsporna była także wartość nieruchomości, która według zgodnych oświadczeń stron wynosiła 680.000 zł

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie IX Ns 524/10 Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia w sprawie o zniesienie współwłasności, podział majątku dorobkowego i dział spadku po W. W. oraz o dział spadku po M. W. ustalił m.in., że:

- nieruchomość położona przy ul. (...) we W., stanowi przedmiot współwłasności: H. W. w 5/12, A. W. w 5/12, S. W. w 1/6;

- ustalił, że w skład spadku po W. W., zmarłym dnia (...)wchodzi udział wynoszący 5/6 w w/w nieruchomości a udziały H. W.i A. W.w spadku są równe;

- dokonał zniesienia współwłasności nieruchomości przy ul. (...) we W. majątku wspólnego H. W. i zmarłego W. W., działu spadku po W. W. oraz działu spadku po M. W. w następujący sposób: przyznał H. W. i A. W. prawo własności nieruchomości w udziałach wynoszących po 1/2;

- zasądził od wnioskodawczyni H. W. na rzecz S. W. 51.327,59 zł, płatne w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności;

- zasądził od wnioskodawczyni A. W. na rzecz S. W. 51.327, 58 zł, płatne w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności; oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

Dowód : Postanowienie SR dla Wrocławia Śródmieścia z uzasadnieniem k. 334-354.

Postanowieniem z dnia 26 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zmienił postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia z dnia 13 czerwca 2012 r. (IX Ns 524/10) w ten sposób, że zasądził od H. W. i A. W. kwoty po 56.583,33 zł tytułem zniesienia współwłasności nieruchomości ul. (...) we W. stanowiącej po 1/12 wartości tej nieruchomości.

Dowód : Postanowienie SO we Wrocławiu 384-385.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy pozostawał między stronami bezsporny i w znacznej części ustalony został w oparciu o bezsporne oświadczenia stron. Spornym pozostawała natomiast interpretacja faktów, ich ocena prawna oraz wnioski z nich wywodzone. Także stan prawny nieruchomości przy ul. (...) nie budził wątpliwości, był on między stronami bezsporny i jest ujawniony w księdze wieczystej nr (...). W konsekwencji zmian osób stanowiących krąg współwłaścicieli wskutek śmierci najpierw T. W., potem W. W. i zawarcia w 1998 r. umowy działu spadku i zniesienia współwłasności pomiędzy M. W. a W. W..

Powód dochodził zapłaty z tytułu zachowku po zmarłej matce M. W.. Żądanie powoda w toku procesu ulegało zmianie. Początkowo powód żądał zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 222.000 zł, jednak w toku procesu powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 126.666,67 zł. Cofnięcie pozwu nastąpiło przez złożenie oświadczenia powoda w piśmie z dnia 19.02.2014 r. oraz złożenia oświadczenia na rozprawie w dniu 28.04.2014 r. (k. 321). Wobec częściowego cofnięcia pozwu sąd w punkcie I Wyroku na podstawie art. 355 § 1 KPC umorzył postępowanie w zakresie skutecznie cofniętym przez powoda.

Powództwo opierało się na żądaniu zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda zachowku po zmarłej matce powoda M. W..

Zgodnie z art. 991 § 1 KC zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Powód jako zstępny po M. W. jest w kręgu osób uprawnionych do zachowku. Zachówek należny jest powodowi na mocy art. 991 § 1 KC wynosi 1/2 wartości spadku jaki by mu przypadł gdyby dziedziczył z ustawy. Powód w niniejszej sprawie nie wykazał, by należny mu był zachówek w wysokości 2/3. Nadto w toku postępowania zmienił swoje pierwotne stanowisko wyrażone w pozwie żądając zasądzenia 1/2 wartości spadku jaki by mu przypadł gdyby w masie spadkowej pozostawał majątek darowany przez spadkodawczynię jego bratu, a ojcu pozwanej.

Powód został powołany do spadku i dziedziczył po M. W. z ustawy. Sąd stwierdził, że powód spadek po M. W. nabył w 1/2 części. Mimo jednak nabycia spadku po M. W. powód nie otrzymał należnego mu zachowku bowiem w masie spadkowej nie ma składników majątkowych przedstawiających realną wartość i mogących pokryć równowartość roszczenia o zapłatę zachowku, bowiem umową z dnia 3.03.1998 r. spadkobierca M. W. dokonała częściowego działu spadku po T. W. i zniesienia współwłasności nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) w ten sposób, że przeniosła na syna W. W. swój udział w nieruchomości wynoszący 4/6 i zastrzegła sobie prawo bezpłatnego i dożywotniego zamieszkiwania w budynku będącym przedmiotem umowy.

Powód jako podstawę prawną swojego roszczenia podał przepis art. 991 § 2 KC. Zgodnie z tym przepisem jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo jego uzupełnienia.

W ocenie Sądu powołana podstawa prawna nie może być podstawą orzeczenia w niniejszej sprawie. Roszczenie przeciwko spadkobiercy określone w art. 991 § 2 KPC aktualizuje się, jeżeli spadkodawca przeciwko któremu skierowane jest roszczenie o zachówek (lub jego spadkobiercy) otrzymali majątek w drodze dziedziczenia po spadkodawcy. Jeżeli natomiast spadkobierca przeciwko któremu dochodzone jest roszczenie o zachówek nie otrzymał w drodze dziedziczenia żadnego majątku, to art. 991 § 2 KC nie ma zastosowania. W rozpoznawanej sprawie pozwana będąca spadkobiercą po M. W. nie otrzymała w drodze spadkobrania żadnego składnika majątkowego, nie może więc odpowiadać na podstawie art. 991 § 2 KC.

Jeżeli spadek nie wystarcza na pokrycie zachowku ponieważ spadkodawca za życia rozporządziła w drodze darowizny za swego życia całym swoim majątkiem tak, że spadkobiercy nie mogą zaspokoić swoich roszczeń z tytułu zachowku to zastosowanie mieć będzie art. 1000 § 1 KC, nawet jeżeli obdarowanym będzie spadkobierca lub jego poprzednik prawny. Zgodnie z tym przepisem jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz uczyniony został zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkobiercy darowiznę doliczoną spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny. Ponieważ w rozpoznawanej sprawie spadkodawczyni rozporządziła całym majątkiem w drodze darowizny uczynionej na rzecz poprzednika prawnego pozwanej, to zdaniem sądu jest to sytuacja opisana w powołanym przepisie, który stanowił podstawę orzeczenia zawartego w punkcie II. Wyroku.

W sprawie spornym był charakter umowy z dnia 3.03.1998 r. Powód twierdził, że była to umowa darowizny, natomiast pozwana twierdziła, że była to umowa dożywocia, bowiem nie została ona dokonana pod tytułem darmnym. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że umowa ta była umową darowizny, zaś pozwana utożsamia umowę dożywocia z wypełnieniem obowiązku alimentacyjnego wobec spadkodawczyni, co jest zapatrywaniem błędnym. Dokonując wykładni umowy z dnia 03.03.1998 r. stwierdzić należy, że jej mocą M. W. i W. W. dokonali częściowego działu

spadku po T. W. i zniesienia współwłasności nieruchomości przy ul. (...). Dział i zniesienie nastąpiły przez **nieopłatne przekazanie** przez M. W. synowi udziału we własności nieruchomości wynoszącego 4/6.

Wbrew stanowisku pozwanej nie była to umowa dożywocia. Umowa dożywocia polega bowiem zgodnie z art. 908 § 1 KC na przeniesieniu własności nieruchomości w zamian za dostarczanie środków utrzymania i opiekę. Tymczasem W. W. nie zobowiązywał się do żadnych świadczeń wzajemnych, natomiast prowadził z matką wspólne gospodarstwo domowe, stale z nią zamieszkiwał, a także z uwagi na jej niskie dochody był zobowiązany do jej alimentacji. Zastrzeżenie w umowie z dnia 3.03.1998 r. przez M. W. prawa bezpłatnego i dożywotniego zamieszkiwania w budynku będącym przedmiotem umowy nie stanowiło ekwiwalentu przeniesienia własności ani też istotnego elementu umowy. Prawo to nie zostało ukształtowane jako służebność ani jako prawo dożywocia ponieważ strony umowy wbrew treści art. 910 § 1 KC nie dokonały wpisu w księdze wieczystej nieruchomości. Przeniesienie udziału w nieruchomości z M. W. na W. W. nastąpiło po tytule darmym w celu i z chęci nieodpłatnego przysporzenia na jego rzecz (causa donandi), a zatem odpowiadało umowie darowizny określonej w art. 888 § 1 KC i wywołuje skutki właściwe dla takiej umowy.

Ponieważ przedmiotem darowizny był udział we własności nieruchomości wynoszący 4/6 o wartości 453.333 zł. (4/6 z bezspornej między stronami wartości 680.000 zł) to powodowi przysługiwało roszczenie o zachowek w wysokości równowartości połowy tego co uzyskaliby w drodze dziedziczenia tj. 1/2 z połowy wartości udziałów spadkodawcy w nieruchomości przed darowizną. Udział spadkowy powoda S. W. jaki by mu przypadł gdyby udział w nieruchomości podlegał dziedziczeniu to połowa z tego udziału ($1/2 \times 4/6 = 2/6$) o wartości 226.666 zł. ($2/6 \times 680.000 \text{ zł} = 226.666 \text{ zł}$). Zatem cały zachowek należny powodowi w wysokości 1/2 z tego udziału kwoty wynosi **113.333 zł.** ($226.666 / 2 = 113.333 \text{ zł}$)

W rozpoznawanej sprawie spadkodawczyni M. W. uczyniła darowiznę na rzecz W. W.. Zatem to on jako obdarowany odpowiadałby z mocy art. 1000 § 1 KC za zapłatę zachowku. Ponieważ jednak W. W. nie dożył otwarcia spadku po M. W., to za zapłatę zachowku odpowiadają jego następcy prawni – pozwana i jej matka H. W. po 1/2 części zgodnie z postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku po nim. Obowiązek zaspokojenia przez obdarowanego roszczeń o zachowek z mocy art. 922 § 3 KC jest długiem spadkowym. Zgodnie natomiast z art. 1034 KC do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe, natomiast od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów.

Skoro spadkobiercy obdarowanego W. W. dziedziczą po 1/2 i został dokonany prawomocny dział spadku po nim, to każdy z jego spadkobierców (pозwana i jej matka) odpowiada wobec powoda za zachowek w wysokości 1/2 części. Zatem zachowek należny powodowi od pozwanej jako dziedziczącej spadek po obdarowanym W. W. wynosi **56.666,50 zł** i taka też kwota na podstawie art. 991 § 1 KC w zw. z art. 1000 § 1 KC została zasądzona w punkcie II. wyroku. W pozostałym zakresie powództwo skierowane przeciwko pozwanej podlegało oddaleniu.

Odsetki od zasądzonej kwoty zostały naliczone od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanej. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że wobec braku uregulowania szczególnego do zachowku zastosowanie mają przepisy ogólne o wykonaniu zobowiązań w tym art. 455 KC. Powód nie wykazał, by wezwanie do zapłaty z dnia 8.11.2011 r. zostało pozwanej doręczone, zatem przyjmując należy, że do pozwanej żądanie zapłaty zachowku dotarło wraz z doręczeniem odpisu pozwu, zatem pozostawała ona w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia od dnia następnego od doręczenia odpisu pozwu tj. od dnia 8.03.2012 r. (k. 17)

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w punkcie IV. wyroku znajduje swoje oparcie w art. 100 KPC. Sąd dokonał stosunkowego rozdzielenia kosztów przy uwzględnieniu, że powód wygrał proces w 25 %. Dokonując stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu przyjmując należało, że powód wobec zwolnienia go od kosztów sądowych nie poniósł opłaty sądowej.

Pozwany pomimo ustanowienia mu pełnomocnika z urzędu ustanowił pełnomocnika z wyboru r.pr. M. C. (k. 266), wypowiadając pełnomocnictwo pełnomocnikowi z urzędu M. K., która złożyła wniosek o zasądzenie na jej rzecz kosztów obrony z urzędu. Ustanowiony pełnomocnik z wyboru od chwili jego ustanowienia do zamknięcia rozprawy nie złożył wniosku o zasądzenie kosztów procesu, zatem z mocy art. 109 § 1 KPC roszczenie powoda o zwrot kosztów

procesu wygasło. Pozwana natomiast poniosła zgłoszone koszty procesu w wysokości 7.217 zł, na które składają się koszty zastępstwa procesowego i opłata skarbową od pełnomocnictwa. Mając powyższe na względzie sąd rozdzielając stosunkowo koszty procesu zasądził od powoda na rzecz pozwanej 75 % poniesionej przez nią kosztów tj. 5.412 zł.

W toku procesu zaistniałe niepokryte koszty i wydatki sądowe, na które składały się opłata sądowa od której powód został zwolniony oraz wydatki związane ze stawiennictwem świadka R. W.. Ponieważ powód był zwolniony od kosztów sądowych wydatki na niego przypadające pokryje Skarb Państwa. Natomiast pozwana uległa w 25 % w związku z czym na podstawie art. 113 UKSC zobowiązana jest ponieść ciężar takiej części niepokrytych kosztów sądowych.

W sprawie dla powoda został ustanowiony pełnomocnik z urzędu, którego koszty nie zostały pokryte. Zatem z mocy § 2 w zw. z § 6 pkt 7 Rozporządzenia MS z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, przyznano M. K. kwotę 7.200 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.